การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

Classroom Action Research Development for Teachers in Ban Thinsukhawitaya School under Office of Udorn Thani Primary Education Service Area 1

สุริยา จันทะปัสสา[1] ศิริ ถีอาสนา[2] สมชาย วงศ์เกษม[3] และพิชัย บุญมาหนองคู[4]
Suriya Chantapassa[1], Siri Thee-asana[2], Somchai Wongkasem[3] and Phichai Boonmanongku[4]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ **ประการแรก** เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการการวิจัยในชั้นเรียน **ประการที่สอง** เพื่อพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน **และประการที่สาม** เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย ข้าราชการครูที่สอนประจำชั้น อนุบาล 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 6 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย นักเรียนชั้น อนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 113 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน กลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย แบบทดสอบ แบบประเมินการอบรม แบบสังเกต แบบประเมิน แบบนิเทศภายใน แบบบันทึกการประชุม วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า

สภาพปัญหาครูขาดทักษะ ความรู้ ความเข้าใจ และไม่รู้ขั้นตอนในการทำวิจัยในชั้นเรียนที่ถูกต้องจึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนและขาดการนิเทศภายในสำหรับผลการพัฒนาทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจมีความกระตือรือร้นสามารถวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง การนิเทศภายในทำให้ครูมีความรับผิดชอบ ตั้งใจและปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างมีคุณภาพ และผลการการประเมินงานวิจัยในชั้นเรียนพบว่าครู สามารถทำวิจัยชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

คำสำคัญ : การพัฒนาครู ; การวิจัยในชั้นเรียน

ABSTRACT

The research aimed to explore the condition of classroom action research works, to develop teachers in conducting classroom action research, and to assess results of classroom action research development for the teachers in Ban Thinsukhawitaya School under Office of Udorn Thani Primary Education Service Area 1. The target population consisted of the author, six teachers of kindergarten 1 to grade 6. The informants consisted of one hundred and thirteen students of kindergarten 1 to grade 6, 1 school director, and three experts. The development strategies included workshop and internal supervision based on the principles of participatory action research. The instruments for data collection were composed of a meeting minutes recording form, a

[1] นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
[2] ศษ.ด. (การบริหารการศึกษา) รองศาสตราจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
[3] รองศาสตราจารย์ อธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
[4] ค.ด. (การบริหารการศึกษา) ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านโนนตาลกุดเวียนหนองหญ้าม้า มหาสารคาม
รับต้นฉบับ 2 พฤษภาคม 2557 รับลงพิมพ์ 30 กรกฎาคม 2557

test, three sets of an assessment form, and an observation form.

The research findings revealed that most of the teachers did not know well about the steps of classroom action research and they were not skillful in conducting classroom action research. The problems affected their self-confidence in conducting classroom action research. In addition, there was not an internal supervision system for teacher development of classroom action research. In terms of the results of the teacher development, the teachers gained more knowledge and understanding on classroom action research. They became more enthusiatic in conducting classroom action research and were able to conduct the research correctly and properly. The internal supervision enhanced them to have more responsibilities and more attention to conducting efficient classroom action research. The evaluation of classroom action research reports revealed that the teachers were able to conduct classroom action research correctly and appropriately.

Keywords : Teacher Development ; Classroom Action Research

บทนำ

จากการประชุมคณะครูในโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา หลังจากที่โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพสถานศึกษารอบสองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ) พ.ศ. 2552 ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนากระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาบุคลากรว่า ครูควรได้รับการอบรมสัมมนาเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาต่างประเทศให้อยู่ในระดับดี และจากการประชุมกลุ่ม (Focus group) ยังพบว่า สภาพปัจจุบันและปัญหาในเรื่องการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียนยังต้องมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหาเร่งด่วนของโรงเรียนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีปัญหาที่สำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมาย คือ ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ขาดความรู้ ความเข้าใจในการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน ครูบางคนยังติดกับการสอนแบบเดิม ไม่เปลี่ยนพฤติกรรมการสอนและวัฒนธรรมการทำงาน ครูบางส่วนไม่สร้างนวัตกรรมใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูและนักเรียนไม่มีแหล่งเรียนรู้ที่จะศึกษาค้นคว้าที่มีมาตรฐานและหลากหลาย ครูส่วนมากยังไม่เคยอบรมการวิจัยในชั้นเรียนจึงไม่สามารถทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้ทำให้ผู้เรียนไม่ได้รับการพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ในปีการศึกษา 2552 พบว่า กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 71.24 คณิตศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 69.07 วิทยาศาสตร์มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 61.79 ซึ่งไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด คือ ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 75 จาก (รายงานประเมินคุณภาพการศึกษาโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา. 2552 :1-2) ข้อปัญหาสำคัญดังกล่าวคณะครูภายในโรงเรียนจึงได้ประชุมเพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาตลอดปีการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า สาเหตุที่ทำให้คุณภาพด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียนมีหลายประการ เช่น เกิดจากความยากจน ขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ด้านการเรียน การขาดเรียน ทำให้ขาดความสนใจและตั้งใจในการเรียน ด้านสภาพแวดล้อมมีหลายสาเหตุ เช่น ขาดความเอาใจใส่ด้านการเรียนจากผู้ปกครองขาดความอบอุ่นภายในครอบครัว และปัญหาสังคมที่ไม่พึงประสงค์ หากโรงเรียนไม่หาแนวทางแก้ไขหรือพัฒนานักเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยการผลิตจะไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นกระบวนการและถูกวิธี ทำให้การศึกษา การจัดการเรียนการสอน การปฏิรูปการศึกษา และการพัฒนาผู้เรียนไม่ถูกจุด ในที่สุดก็ทำให้การศึกษาล้มเหลว ซึ่งผู้ที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การศึกษาเจริญก้าวหน้าผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบเป็นกระบวนการและถูกวิธีก็คือ บุคลากรครูที่ทำหน้าที่รับผิดชอบสอนโดยตรงต้องตรวจสอบว่ามีปัญหาเช่นไร จากนั้นก็หาแนวทางแก้ไขและพัฒนา โดยใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนซึ่งให้ถือว่าเป็นการสอนปกติ การได้ร่วมกันปรึกษาหารือ และวิเคราะห์สภาพปัญหา ครูส่วนใหญ่เห็นว่าการ

พัฒนาบุคลากรครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนควรจะเป็นประเด็นปัญหาที่ทางโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยาจะต้องหาแนวทางแก้ไข และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรให้มีความรู้ความชำนาญสามารถนำวิธีการวิจัยไปสู่ห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจะเป็นการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของโรงเรียนให้สูงขึ้นผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างถูกวิธีต่อไป

ดังนั้น จำเป็นที่ครูต้องพยายามคิดค้นและพัฒนารูปแบบและวิธีการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและสอดคล้องไปกับกระบวนทัศน์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนและครูวิชาการโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวว่า การพัฒนาบุคลากรครูเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญที่จะสามารถช่วยแก้ปัญหาของครูด้านการพัฒนาการเรียนการสอนได้ โดยมีเป้าหมายว่าถ้าได้มีกระบวนการส่งเสริม สนับสนุนและพัฒนาครูในโรงเรียนอย่างต่อเนื่องและจริงจัง ครูยังสามารถนำผลการวิจัยในชั้นเรียนไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นซึ่งจะส่งผลให้ครูใช้วิธีสอนที่เหมาะสมกับนักเรียน สามารถแก้ปัญหาและหรือพัฒนานักเรียนได้ตามความต้องการจัดเรียนการสอนอย่างมีคุณภาพ นักเรียนสามารถเรียนรู้หรือพัฒนาด้านต่าง ๆ ได้เต็มศักยภาพ ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและยังก่อให้เกิดผลดีต่อการพัฒนาวิชาชีพครูในการเลื่อนวิทยฐานะให้สูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการการวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

2. เพื่อพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

3. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรให้สามารถจัดทำวิจัยในชั้นเรียนได้ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. ขอบเขตผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน ประกอบด้วยผู้วิจัย ข้าราชการครูที่สอนประจำชั้น อนุบาล 1-2 ข้าราชการครูที่สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 115 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้น อนุบาล 1-2 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ผู้อำนวยการโรงเรียน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

2.1 การกำหนดปัญหาการวิจัยในชั้นเรียน
2.2 การกำหนดการแก้ปัญหาในการวิจัย
2.3. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการวิจัย
2.4. การตั้งสมมุติฐานการวิจัย
2.5. ขั้นตอนการวิจัย
2.6. การรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2.7. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
2.8 การเก็บรวบรวมข้อมูล
2.9 การสร้างเครื่องมือวัด
2.10 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2.11 การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปรผล
2.12 การเขียนรายงานวิจัย

3. ขอบเขตด้านเวลา

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาของโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา ระหว่างวันที่ 8-12 พฤศจิกายน 2553

ระยะที่ 2 ดำเนินการพัฒนา ระหว่างวันที่ 25-26 พฤศจิกายน 2553

ระยะที่ 3 ประเมินผลงานวิจัยในชั้นเรียน ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 14 มีนาคม 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

1.1 กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 6 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย จำนวน 1 คน ข้าราชการครูที่สอนประจำชั้น อนุบาล 1-2 จำนวน 1 คน ข้าราชการครูที่สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 4 คน

1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) จำนวน 115 คน ประกอบด้วยนักเรียนชั้น อนุบาล 1-2 จำนวน 38 คน นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 73 คน ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 3 คน

เครื่องมือการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจำแนกเป็นประเภทลักษณะวิธีการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ประเภทเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลยุทธ์ที่ใช้ในการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัย มีจำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย(Focus group) แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบการประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ

1.2 เครื่องมือที่ใช้ประเมินผลการพัฒนาครู มีจำนวน 4 ฉบับ คือ แบบสังเกตการณ์ปฏิบัติงาน แบบประเมินการนิเทศภายใน แบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน และแบบบันทึกการประชุม

การเก็บรวมรวมข้อมูล

1. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยร่วมกับผู้ร่วมวิจัย 6 คน ได้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ระหว่างวันที่ 8 พฤศจิกายน 2553 ถึงวันที่ 14 มีนาคม 2554 โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและปัญหาที่ต้องการพัฒนา โดยการจัดประชุมกลุ่มย่อย(Focus group) ของคณะครูในโรงเรียน ระหว่างวันที่ 8-12 พฤศจิกายน 2553 และ เก็บรวบรวมข้อมูลในแบบบันทึกการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)

1.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบทดสอบความรู้ ก่อน-หลัง และแบบประเมินการประชุมเชิงปฏิบัติการ จากผู้ร่วมวิจัยจำนวน 6 คน เป็นเวลา 2 วัน ในวันที่ 25-26 พฤศจิกายน 2553

1.3 การนิเทศภายใน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการใช้แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน แบบประเมินการนิเทศภายใน แบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน และแบบบันทึกการประชุม ในระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 14 มีนาคม 2554

1.4 การประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน

2. วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อต้องการทราบผลการดำเนินการวิจัยการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ตามกรอบเนื้อหา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนดำเนินกิจกรรม ระหว่างการดำเนินกิจกรรม และหลังการดำเนินกิจกรรมการครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนทั้ง 3 กลยุทธ์ คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การนิเทศภายในโรงเรียน และการประเมินผลการวิจัย ดังนี้

2.1 การอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.1.1 ก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้วิจัยทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนของผู้ร่วมวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.1.2 ระหว่างการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิทยากรและผู้วิจัย ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ วิธีการและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนแก่ผู้ร่วมวิจัย

2.1.3 หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ วิทยากรและผู้วิจัย ประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการของผู้ร่วมวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบความรู้ก่อน - หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม และแบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ

2.2 การนิเทศภายในโรงเรียนผู้วิจัย วิทยากร และผู้อำนวยการโรงเรียน ร่วมกันนิเทศงานวิจัยในชั้นเรียนของผู้ร่วมวิจัย ทั้ง 5 คน โดยให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และแนวทางการแก้ปัญหา ตลอดจนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ในการพัฒนาครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนของผู้ร่วมวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน แบบประเมินการนิเทศภายใน

2.3 การประเมินผลการวิจัย โดย ผู้วิจัย ผู้เชี่ยวชาญและผู้อำนวยการ ใช้แบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน และแบบบันทึกการประชุม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดกระทำข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ โดยการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique) (สุภางค์ จันทวานิช. 2543 : 129) คือ การได้ข้อมูลจากหลาย ๆ ฝ่ายหรือหลาย ๆ วิธีการในการรวบรวมข้อมูลเดียวกันโดยมีการจัดกระทำ ดังนี้

1.1 การตรวจสอบหลายมิติด้านข้อมูล (Data triangulation) เป็นการรวบรวมข้อมูลใดข้อมูลหนึ่งจากคนหลายคน หรือเก็บข้อมูลจากคนเดิมแต่ต่างเวลาต่างสถานที่

1.2 การตรวจสอบหลายมิติด้านผู้วิจัย (Investigator triangulation) เป็นการสะท้อนประเด็นการวิจัยจากกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ซึ่งมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพัฒนาทุกขั้นตอน

1.3 การตรวจสอบหลายมิติด้านวิธีการ (Methodological triangulation) เป็นการใช้เทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูลหลายวิธี เช่น แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบประเมินการนิเทศภายใน แบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยวิเคราะห์ผลการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามกลยุทธ์ที่คณะผู้ร่วมวิจัยได้วางแผนไว้ โดยวิเคราะห์ข้อมูล 2 ลักษณะ คือ

2.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจาก แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ และแบบประเมินการนิเทศภายใน ของผู้ร่วมวิจัยทั้งหมด มาตรวจสอบและนำไปวิเคราะห์ ประมวลผลและเรียบเรียงนำเสนอในรูปแบบของการพรรณาวิเคราะห์

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้นำเอาข้อมูลจากที่รวบรวมได้มาจากแบบประเมินกิจกรรมทั้งหมดมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบทดสอบก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ แบบประเมินการนิเทศภายใน แบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน และแบบบันทึกการประชุม การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินกิจกรรมในส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีการของ Likert (บุญชม ศรีสะอาด. 2535 : 63-70)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา

ผู้วิจัยได้ประชุมระดมความคิดเห็นจากผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู วิเคราะห์สภาพการที่เป็นอยู่ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนาแก้ไขปัญหา โดยประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)

จากการประชุมเพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูโดยประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) พบว่า จุดที่ควรพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ บุคลากรยังขาดความรู้ในกระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียน และต้องการเข้ารับการอบรม เพื่อให้รู้ขั้นตอนการทำวิจัยที่ถูกต้องตามหลักของการทำวิจัยในชั้นเรียน และเพื่อที่จะทำให้เกิดความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน ได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ มีผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ดังนี้ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้วิจัย ครูประจำชั้นระดับอนุบาล 1-2 ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 คน โดยมีผลการประชุมสรุป ดังนี้

ปัญหาที่จะต้องพัฒนาเร่งด่วนเป็นลำดับแรก คือ การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สาเหตุเนื่องจากครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และยังไม่รู้ขั้นตอนการทำวิจัยที่ถูกต้องตามหลักของการ

ทำวิจัยในชั้นเรียนเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และยังขาดการนิเทศภายในที่ถูกต้อง ที่ประชุมคณะครูผู้ร่วมวิจัยมีความสนใจ และกระตือรือร้นในการเสนอแนะวิธีแก้ปัญหา เช่น การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ Online การส่งครูเข้ารับการฝึกอบรม การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการณ์ และการนิเทศภายใน เป็นต้น ซึ่งในการประชุมมีข้อสรุปร่วมกันว่าใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เป็นกลยุทธ์การพัฒนา โดยเริ่มดำเนินการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน ในระหว่าง วันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 ถึงวันที่ 14 มีนาคม 2554 และจากการพัฒนาครูจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้องตามหลักของการวิจัย และที่สำคัญหลังการพัฒนาครูจะต้องมีผลงานวิจัยที่มีคุณภาพอย่างน้อยคนละ 1 เรื่อง

ดังนั้นกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงตกลงที่จะพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาการอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน

ระยะที่ 2 การพัฒนาครูโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาครูตามแผนที่วางไว้โดยการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เป้าหมายเพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการ ขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนให้สามารถจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้ถูกต้องตามหลักการวิจัย โดยจัดให้มีการอบรมชิงปฏิบัติการ เป็นเวลา 2 วัน คือ วันที่ 25 พฤศจิกายน 2553 และวันที่ 26 พฤศจิกายน 2553 ผู้ร่วมวิจัยจำนวน 6 คน ได้แก่ ผู้วิจัย ครูประจำชั้นระดับอนุบาล 1-2 ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 2 ครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 3 และครูประจำชั้นระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยเชิญวิทยากร นายบุญเหลือ บุบผามาลา ศึกษานิเทศก์ ระดับเชี่ยวชาญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการทำวิจัยในชั้นเรียนมาเป็นวิทยากรในการอบรมเชิงปฏิบัติการให้กับกลุ่มผู้ร่วมวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผลการทดสอบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา พบว่า ผู้ร่วมโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา ก่อน-หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ของผู้ร่วมวิจัย ทั้ง 5 คน มีผลคะแนนก่อนการอบรมชิงปฏิบัติการ ค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\overline{X}$ = 27.40) คิดเป็นร้อยละ 68.50 และมีผลคะแนนหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพิ่มขึ้นทุกคนค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 35.40) คิดเป็นร้อยละ 88.50 ซึ่งผลคะแนนการพัฒนาเฉลี่ยหลังการการอบรมชิงปฏิบัติการ สูงกว่าก่อนการประชุมเชิงปฏิบัติการค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 8.00) คิดเป็นร้อยละ 20.00

2. ผลการประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ ของผู้ร่วมวิจัยมีผลการประเมิน 6 พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความสนใจเข้าอบรมเชิงปฏิบัติการ ผลโดยรวมอยู่ที่ค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 4.70) เมื่อพิจารณาเรียงจากมากไปหาน้อยตามรายการประเมิน / กิจกรรม 3 ลำดับแรก ดังต่อไปนี้ เนื้อหา สาระ ความรู้ที่ได้รับตรงตามวัตถุประสงค์เหมาะสม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 5.00) กระบวนการเตรียมก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสม และท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในระดับใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.83) และเอกสาร สื่อ เนื้อหา การอบรมเชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสม ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.67) เนื้อหา สาระในการอบรมตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.67) ท่านมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนก่อนการอบรมเชิงปฏิบัติการ ในระดับใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.67) ท่านสามารถนำความรู้ ในการทำวิจัยในชั้น ไปใช้ประโยชน์ในการเพิ่มประสิทธิภาพ การเรียนการสอนได้มากน้อยเพียงใด ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$ = 4.67) จากแบบประเมินการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมวิจัย มีความสนใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่วิทยากรนำมาอบรมให้ความรู้ มีการซักถามในประเด็นที่ไม่เข้าใจ และตั้งใจในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และตั้งใจปฏิบัติงานตามที่วิทยากรแนะนำ ตลอดระยะเวลา 2 วัน จนมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถจัดทำงานวิจัยในชั้นเรียนได้เป็นอย่างดี และในการอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้

สรุปผลการพัฒนาโดยใช้กลยุทธ์การอบรมชิงปฏิบัติการ จากแบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจ และแบบประเมินการอบรมปฏิบัติการ พบว่า ผู้ร่วมวิจัย จำนวน 5 คน มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น โดยสามารถ

อภิปรายกระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องตรงตามหลักการวิจัย

3. การนิเทศภายในโรงเรียน

การนิเทศภายใน มีเป้าหมายเพื่อติดตามและให้คำแนะนำการทำวิจัยในชั้นเรียน ของครู ให้มีความมั่นใจในการทำวิจัยชั้นเรียน ถูกต้องตามขั้นตอนของการทำวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้เวลาในการดำเนินการนิเทศภายใน ระหว่างวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2554 ถึงวันที่ 14 มีนาคม 2554 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยประชุมวางแผนร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการในการทำวิจัยในชั้นเรียน จากการประชุมได้กำหนดกลยุทธ์การนิเทศภายในประกอบด้วยขั้นตอนกิจกรรมต่าง ๆ คือ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการใช้ แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน แบบประเมินการนิเทศภายใน แบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน และแบบบันทึกการประชุม กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ประชุมสะท้อนผลการนิเทศภายในโดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบประเมิน ดังนี้

3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงานของผู้ร่วมวิจัย โดยวิทยากร และผู้วิจัย มีค่าเฉลี่ยระดับพฤติกรรมและมีความคิดเห็นเพิ่มเติม พบว่าผู้ร่วมวิจัย มีค่าเฉลี่ย ระดับพฤติกรรมขณะทำงานวิจัยในชั้นเรียน ผลโดยรวมอยู่ที่ค่าเฉลี่ยในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.57) เมื่อพิจารณาเรียงจากมากไปหาน้อยตามรายการประเมิน และกิจกรรม 3 ลำดับดังต่อไปนี้ บุคลากรมีความรับผิดชอบต่องานเป็นอย่างดี ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ =5.00) บุคลากรมีความคิดสร้างสรรค์ ใช้ความรู้ความสามารถไปพัฒนางานต่อไป ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.83) และบุคลากรปรึกษาหารือในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน บุคลากรมีความกระตือรือร้นและตั้งใจในการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน บุคลากรตั้งใจจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ตามคำแนะนำของวิทยากร ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.67)

3.2 ผลการนิเทศภายใน การนิเทศงานวิจัยในชั้นเรียนของครูโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา พบว่าผู้ร่วมวิจัย มีค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น จากแบบบันทึกการนิเทศภายใน ขณะทำงานวิจัยในชั้นเรียน ผลโดยรวมอยู่ที่ค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.63) เมื่อพิจารณาเรียงจากมากไปหาน้อยตามรายการประเมิน และกิจกรรม 3 ลำดับแรก ดังต่อไปนี้ ชื่อเรื่องมีความเหมาะสม ครอบคลุมปัญหา ชัดเจนถูกต้อง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 5.00) การเขียนรายงานผลงานวิจัย มีความสอดคล้องเหมาะสม เขียนได้ชัดเจน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.80) และวิธีการดำเนินการวิจัย ออกแบบการวิจัย การสร้างเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล สามารถอธิบาย/เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขั้นตอนการสร้างนวัตกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม การวิเคราะห์และสรุปผล การเลือกใช้สถิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้องและมีความเหมาะสม มีการจัดระบบ แนวคิดทฤษฎี มีแหล่งอ้างอิงที่ถูก ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.67)

ระยะที่ 3 การประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียนประเมินผลวิจัยในชั้นเรียนของผู้ร่วมวิจัย วันที่ 13 มีนาคม 2554 โดยวิทยากร และผู้เชี่ยวชาญ ร่วมกันประเมิน ตามแบบประเมินผลการวิจัย เพื่อประเมินความรู้ ความเข้าใจ และให้ความช่วยเหลือแนะนำในการทำวิจัยในชั้นเรียน ของผู้ร่วมวิจัย โดยมีงานวิจัยในชั้นเรียน จำนวน 5 เรื่อง พบว่าผู้ร่วมวิจัย มีค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็น จากแบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียนโดยวิทยากร ผลโดยรวมอยู่ที่ค่าเฉลี่ยในระดับ มากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.60) เมื่อพิจารณาเรียงจากมากไปหาน้อยตามรายการประเมิน และกิจกรรม 3 ลำดับแรก ดังต่อไปนี้ ผลงานวิจัยมีความถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 5.00) อธิบายวิธีการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง และข้ออธิบายความหมายด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูกต้อง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.83) และชื่อเรื่องการวิจัยบ่งบอกถึงการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างชัดเจน ลำดับความสำคัญของปัญหาที่จะทำการวิจัยได้อย่างเหมาะสม สามารถเขียนสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน ได้อย่างถูกต้อง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.67)

จากแบบประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน โดยผู้เชี่ยวชาญประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน ผลโดยรวมอยู่ที่ค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.73) เมื่อพิจารณาเรียงจากมากไปหาน้อยตามรายการประเมิน และกิจกรรม 3 ลำดับแรก ดังต่อไปนี้ ชื่อเรื่องการวิจัยบ่งบอกถึงการพัฒนาผู้เรียนได้อย่างชัดเจน อธิบายวิธีการขั้นตอนการวิจัยในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้อง สามารถเขียนสรุปผลการวิจัยในชั้นเรียน ได้อย่างถูกต้อง ผลงานวิจัย มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับชื่อเรื่อง ผลงานวิจัยมีความถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 5.00) ลำดับความสำคัญของปัญหาที่จะทำการวิจัยได้อย่างเหมาะสม อธิบายการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้อง อธิบายความหมายด้านสถิติและการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างถูก

ต้อง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.67) และอธิบายการสร้างนวัตกรรมหรือพัฒนานวัตกรรมได้อย่างถูกต้อง ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$ = 4.33)

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การอบรมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน พบว่า ผู้วิจัย และกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ต่างมีความเห็นตรงกันว่าการอบรมเชิงปฏิบัติการมีความเหมาะสมในการนำมาเป็นกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร เนื่องจากทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการได้รับความรู้และได้ทดลองฝึกปฏิบัติจริง ทำให้สามารถเข้าใจและเรียนรู้ได้รวดเร็ว ไม่สับสนในเนื้อหา สามารถทบทวนเนื้อหาและขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนได้ และได้ผลงานการวิจัยที่มีคุณภาพ รวมทั้งยังได้รับการนิเทศภายในเพื่อคอยให้คำแนะนำปรึกษา และวิทยากรมีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด สร้างความมั่นใจให้ทำวิจัยเพิ่มมากขึ้น ด้านความรู้ความเข้าใจของผู้ร่วมวิจัย โดยภาพรวมแล้วมีการเตรียมตัวก่อนเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการ และภายหลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำให้มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะ ขั้นตอนการทำวิจัยใน ชั้นเรียน และมีแรงผลักดันให้มีความกระตือรือร้นในการทำงานวิจัยที่ดีและมีคุณภาพเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการและขั้นตอนของการทำงานวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยาจากการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการการดำเนินการวิจัยในชั้นเรียน โดยประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) พบว่า ปัญหาที่จะต้องพัฒนาเร่งด่วนเป็นลำดับแรก คือ การทำวิจัยในชั้นเรียนของครู สาเหตุเนื่องจากครูยังขาดความรู้ ความเข้าใจ และยังไม่รู้ขั้นตอนการทำวิจัยที่ถูกต้องตามหลักของการทำวิจัยในชั้นเรียนเท่าที่ควร จึงทำให้ไม่มีความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และยังขาดการนิเทศภายในที่ถูกต้อง ที่ประชุมมีข้อสรุปร่วมกันว่า ใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เป็นกลยุทธ์การพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับ ทศพล สมขุนทด (2552 : 97) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านสะพานยาว ตำบลโป่งนก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ทำให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียนต่อไป และสอดคล้องกับ นิจ ภูกัน (2551 : 80) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาความรู้และทักษะการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการ วิจัยเชิงปฏิบัติการของครูโรงเรียนบ้านห้วยหมอเฒ่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า การทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ กลุ่มเป้าหมายเป็นผู้มีบทบาทความสำคัญมากในการสะท้อนแง่คิดต่าง ๆ ในการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ตอบความมีสัมพันธ์ที่ดีของกลุ่มเป้าหมาย จะทำให้ได้รับผลสะท้อนสภาพและผลการดำเนินการจากกลุ่มเป้าหมายอย่างเที่ยงตรง สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด

ระยะที่ 2 การพัฒนาครูโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

การดำเนินการพัฒนาครูเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และรู้ขั้นตอนการทำวิจัยที่ถูกต้องตามหลักของการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา และสามารถจัดทำงานวิจัยได้ถูกต้องตามตามหลักการวิจัยในชั้นเรียน และได้เขียนรายงานการวิจัยแบบย่อ นำเสนอและอภิปรายร่วมกัน การนิเทศภายใน ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และมั่นใจกระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียน และได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับ พิสิฐฎ์ พุฒศรี (2551:117) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า กระบวนการพัฒนาครูในการทำวิจัยชันเรียนที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 1.) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2.) การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน 3.) การให้คำปรึกษา ตรวจสอบ ประเมินผล 4.) การรวบรวม และสังเคราะห์งานวิจัย แล้วตีพิมพ์เผยแพร่ และ5.) สรุปผลการดำเนินงาน รับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ และใช้ระบบติดตามประเมินโครงการตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการมีความเหมาะสมสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในแต่ระยะ หลังเข้าร่วมโครงการ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับ ราตรี เคลือบหมื่นไว

(2552 : 134) ได้ทำการศึกษา การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านบุสายออ (บุญเขตบริหาร) อำเภอโนนไทย จังหวัดนครราชสีมา พบว่าการพัฒนาบุคลากร โดยใช้กลยุทธ์การศึกษาเอกสารและตัวอย่างรายงานการวิจัยในชั้นเรียน การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศแบบมีส่วนร่วม ช่วยให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจและสามารถทำการวิจัยในชั้นเรียนได้ แต่ยังมีบางส่วนยังต้องมีการปรับปรุงพัฒนา เพื่อให้มีความถูกต้องสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ดังนั้นครูควรจะได้รับการสนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาให้มีการทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูเพิ่มศักยภาพผู้เรียนให้สูงยิ่งขึ้น

ระยะที่ 3 การประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน

วิทยากร และผู้เชี่ยวชาญ ได้ประเมินผลงานวิจัยมีความเห็นสอดคล้องกันว่าหลังการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจ ในกระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น จนสามารถจัดทำงานวิจัยที่มีความถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ และมีคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ พิสิจฎ์ พุฒศรี (2551 : 117) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่ากระบวนการพัฒนาครูในการทำวิจัยชั้นเรียนที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน 3) การให้คำปรึกษา ตรวจสอบประเมินผล 4) การรวบรวม และสังเคราะห์งานวิจัย แล้วตีพิมพ์เผยแพร่ และ5) สรุปผลการดำเนินงาน รับฟังข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะ และใช้ระบบติดตามประเมินโครงการตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการ มีความเหมาะสมสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในแต่ระยะ หลังเข้าร่วมโครงการ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

สาเหตุที่ทำให้ผลการดำเนินการการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ประสบความสำเร็จมี ดังนี้

1. กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่มีประสิทธิภาพมีความน่าสนใจ กล่าวคือ การอบรมจะดำเนินการตามตารางการปอบรมเชิงปฏิบัติการ มีเนื้อหาสาระที่ตรงประเด็น กระชับ เหมาะสมกับเวลา ตลอดจนมีกิจกรรมที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยายสาธิตโดยวิทยากร การทดลองฝึกปฏิบัติ การนำเสนอผลงานและอภิปรายผล ทำให้ผู้เข้าร่วมประชุม มีความรู้ ความเข้าใจและทักษะการปฏิบัติงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของยุทธศักดิ์ ส่งเสริม (2551 : 84) ได้ทำการ ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนบ้านดอนวัว อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 7 พบว่า การพัฒนาครูด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการ การมอบหมายงาน และการนิเทศภายใน ทำให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถที่จะทำการวิจัยในชั้นเรียนได้

2. กิจกรรมการนิเทศภายใน เป็นรูปแบบของกัลยาณมิตรให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ผู้ปฏิบัติมีการคิดวิเคราะห์ร่วมกัน ช่วยกันหาข่าวสารข้อมูล แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้จะช่วยผ่อนคลายความหวาดกลัวและลดอัตราของแต่ละคนโดยอัตโนมัติ ทำให้เห็นผู้ปฏิบัติงานมีความมั่นใจเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าอิสระของ อารีย์ สุพร (2550 : 128-134) ได้ศึกษาการพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนเชียงหวางพิทยาคาร อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี พบว่า การพัฒนาบุคลากรโดยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ 4 ขั้นตอน คือ วางแผน (Planning) การปฏิบัติตามแผน (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) รวมทั้งการนำกลยุทธ์ในการพัฒนา 3 อย่าง คือศึกษาเอกสาร การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบบันทึกวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า บุคลากรเห็นความสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียน มีความรู้ ความเข้าใจ ในขั้นตอนและกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้นมีการเขียนเค้าโครงการวิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมาย และขอบข่ายรวมทั้งนำนวัตกรรมมาใช้ได้เหมาะสม มีการดำเนินการตามขั้นตอน และเค้าโครงงาน วิจัยที่กำหนดได้ถูกต้องและมีความกระตือรือร้นในการทำงาน มีการศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องมีการทำงานเป็นทีม เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงานรวมแล้วถือได้ว่าเกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลงในการวิจัยเป็นไปในทางที่ดี และนิเทศทำให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องส่งผลต่อการแก้ปัญหาต่อไป

3. วิทยากร มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด มีความตั้งใจ เอาใจใส่ในการประชุมเชิงปฏิบัติการและมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับ

ผู้เข้าร่วมประชุม ทำให้บรรยากาศเป็นกันเอง ไม่น่าเบื่อหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับ ทศพล สมขุนทด (2552 : 97) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านสะพานยาว ตำบลโป่งนก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ พบว่า การพัฒนาบุคลากรโดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศ ทำให้บุคลากรได้รับการพัฒนาตนเองในเรื่องการวิจัยในชั้นเรียน จึงควรสนับสนุนและส่งเสริมให้นำกลยุทธ์ทั้งสองดังกล่าวไปใช้พัฒนาบุคลากรโรงเรียนอื่น ๆ ต่อไป สอดคล้องกับ พิสิฐฎ์ พุฒศรี (2551 : 117) ได้ศึกษาเรื่อง กระบวนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า กระบวนการพัฒนาครูในการทำวิจัยชันเรียนที่ประสบผลสำเร็จประกอบด้วย 1) การอบรมเชิงปฏิบัติการ 2) การปฏิบัติการวิจัยในชั้นเรียน 3) การให้คำปรึกษา ตรวจสอบ ประเมินผล 4) การรวบรวมข้อมูล และสังเคราะห์งานวิจัย แล้วตีพิมพ์เผยแพร่ และ5)สรุปผลการดำเนินงาน รับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และใช้ระบบติดตามประเมิน โครงการตรวจสอบผลสำเร็จของโครงการ มีความเหมาะสมสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการประเมิน ในแต่ระยะ หลังเข้าร่วมโครงการ ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา

การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ซึ่งใช้การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายในเป็นกลยุทธ์การพัฒนาบุคลากร โดยการสำรวจสภาพปัจจุบัน ด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา และประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) พบว่า จุดที่ควรพัฒนาในการทำวิจัยในชั้นเรียน คือ บุคลากรต้องการเข้ารับการอบรม เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจ และรู้ขั้นตอนการทำวิจัยที่ถูกต้องตามหลักของการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อที่จะทำให้เกิดความมั่นใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนและได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ จึงได้กำหนดกระบวนการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู โดยใช้กลยุทธ์ การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน เป็นกลยุทธ์ในการพัฒนา

ระยะที่ 2 การพัฒนาครูโรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน

การอบรมเชิงปฏิบัติการเป็นการอบรมเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากร และมีการซักถามข้อข้องใจในการทำวิจัยในชั้นเรียนระหว่างวิทยากรและผู้เข้ารับการอบรม พบว่า หลังการอบรมเชิงปฏิบัติการ ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ และรู้ขั้นตอนการทำวิจัยที่ถูกต้องตามหลักของการทำวิจัยในชั้นเรียนมากขึ้น ทุกคนมีความกระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนา และสามารถจัดทำงานวิจัยได้ถูกต้องตามตามหลักการวิจัยในชั้นเรียน และได้เขียนรายงานการวิจัยแบบย่อ นำเสนอและอภิปรายร่วมกัน

การนิเทศภายใน พบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจและมั่นใจ กระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น สามารถทำการวิจัยในชั้นเรียน และได้ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ

ระยะที่ 3 การประเมินผลการวิจัยในชั้นเรียน

ผลการประเมินผลการวิจัยชั้นเรียน ของวิทยากร และผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหลังการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น จนสามารถจัดทำงานวิจัยที่มีคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

วิทยากร และผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นสอดคล้องกันว่าหลังการพัฒนา ผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจ ในกระบวนการขั้นตอนการทำวิจัยในชั้นเรียนเพิ่มมากขึ้น จนสามารถจัดทำงานวิจัยที่มีความถูกต้องเหมาะสมตามหลักวิชาการ และมีคุณภาพผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรศึกษาการพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนแต่ละรายวิชา เพื่อเป็นข้อสนเทศ นำไปปรับปรุงและพัฒนาการทำวิจัยในชั้นเรียนให้เกิดความหลากหลายยิ่งขึ้น

2. ควรพัฒนาบุคลากรด้านการจัดทำสื่อเทคโนโลยีนวัตกรรม เพราะบุคลากรจะสามารถสร้างนวัตกรรมและนำไปใช้ในการวิจัยในชั้นเรียนได้

กิจกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จ สมบูรณ์ด้วยความกรุณาช่วยเหลือ ให้คำปรึกษาเป็นอย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร.ศิริ ถีอาสนา ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.สมชาย วงศ์เกษม อาจารย์พิชัย บุญมาหนองคู กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.พรทิพย์ วรกุล ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ดร.ศักดิ์พงศ์ หอมหวล ผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามทุกท่าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ให้คำแนะนำและแนวคิดที่เป็นประโยชน์ ตรวจสอบความสมบูรณ์ และแก้ไขข้อบกพร่อง ด้วยความเอาใจใส่ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กาญจนา วัฒนายุ. (2544). **การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** กรุงเทพฯ : ธนพร.

ทศพล สมขุนทด. (2552). **การพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านสะพานยาว ตำบลโป่งนก อำเภอเทพสถิต จังหวัด ชัยภูมิ.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นิจ ภูกัน. (2551). **การพัฒนาความรู้และทักษะการวิจัยในชั้นเรียน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของครูโรงเรียนบ้านห้วยหมอเฒ่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 2.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

บ้านถิ่นสุขาวิทยา, โรงเรียน. (2552). **รายงาน ประเมินคุณภาพการศึกษา.** อุดรธานี : โรงเรียนบ้านถิ่นสุขาวิทยา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2535). **การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 2.** กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น.** พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

พิสิจฎ์ พุฒศรี. (2551). **กระบวนการพัฒนาครูด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียน บ้านโพนแพง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาสกลนคร เขต 1.** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ไมตรี บุญทศ. (2549). **คู่มือการทำวิจัยในโรงเรียน.** กรุงเทพ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

ราตรี เคลือบหมื่นไว. (2552). **การพัฒนาครูด้านการวิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนบ้านบุสายออ (บุญเขตบริหาร) อำเภอโนนไทย จังหวัด นครราชสีมา.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อารีย์ สุพร. (2550). **การพัฒนาครูเกี่ยวกับการทำ วิจัยในชั้นเรียนโรงเรียนเชียงขวางพิทยาคาร อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 1.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม